

maae erkjende indeholde Spirerne til og Udviklingen af samtlige vore Livsforhold.

Efter disse mere almindelige Betragtninger skal jeg tillade mig at gaae over til de enkelte Endringsforslag og skal tage dem i den Rækkefølge, hvori de foreligge. Jeg har sagt, at jeg hverken vil stemme for eller imod disse Endringsforslag, og jeg skal begrunde dette. Forslaget under Nr. 1 er, efter min Mening, dersom det bliver til Lov, en Bestemmelse, som vil blive benyttet i et meget stort Omfang, og det saameget mere, som vore kirkelige Forhold blive mere og mere forviklede, men dette kan jeg naturligviis efter min Anskuelse ikke ønske. Paa den anden Side tilstaaer jeg aligevel, at jeg kunde tænke mig saadanne Forhold og Omstændigheder, hvor jeg vilde stemme for en saadan Bestemmelse, men det maatte da være, efter at et saadant gennemgribende Forslag havde været nøie overveiet fra det kirkelige Standpunkt. Jeg maatte have en saadan Overveielse liggende for mig, flere Ting maatte have været gjorte til Gjenstand for nøiagtige Betragtninger fra et saadant Synspunkt, og jeg vil fremhæve Noget deraf. Vi have fra vore Forsædre arvet en kirkelig Tilstand, som i mange Henseender fortjener den højeste Grad af Tak. Vi ere ved den Sogneinddeling, der finder Sted i hele Landet, satte istand til overalt at udbrede dygtige og nidjære Mænd, som forkynde den hellige Skrift og fortolke den for Beboerne, for Høie som for Lav. Dette er under alle Omstændigheder et overordentligt Gode, men det er paa en Tid, som den, hvori vi leve, med dens overveiende materielle Interesser, af den største Betydning at bevare Keiligheden til saaledes Landet rundt at sende Lærere, som altid prædike og altid foreholde Menighederne Menneskehedens højeste Ideal. Et saadant Lovforslag kunde jeg heller ikke gaae ind paa, medmindre jeg først havde for mig en kirkelig Betænkning over, hvilke alle Følgerne vilde blive af, at det blev vedtaget, thi det er ingen ringe Fare, der her beredes den hele nuværende Tilstand. Det indeholder i Grunden det første Skridt, det store Skridt til at gaae over fra den nuværende Sogneinddeling, den territoriale Inddeling, til hvad jeg vil kalde en Menig-

hedsinddeling. Det kan gjerne være, at der kan komme en Tid, hvor dette vil være rigtigt, men jeg troer ikke paa nogen Maade, at det er rigtigt nu, og i ethvert Tilfælde vilde jeg ikke stemme for en Sag, som beforder dette, førend jeg har hørt dybtgaaende og velbegrundede kirkelige Undersøgelser derover. Der er endnu et Moment, som jeg gjerne vilde fremdrage, det er Hensynet til samtlige Præster rundt omkring i Landet. Det forekommer mig, at skal man berede dem den virkelig dybe Sorg, som mangen en af dem vil føle, naar saaledes hans Sogn bliver søndersplittet, saa skal man ikke gjøre det, førend der fra selve det kirkelige Standpunkt har fundet en nøiagtig Undersøgelse Sted af Sagen, en Undersøgelse, som er istand til, om end ikke at fremkalde nogen Overbeviisning hos dem om Rigtigheden af dette Skridt, saa dog i ethvert Tilfælde at give dem en Trøst. — Naar jeg nu gaaer over til Forslaget under Nr. 2, saa kan jeg heller ikke stemme for dette, blandt Andet af den Grund, at jeg nu har hørt, at naar dette Forslag vedtages, og saa iøvrigt de andre Forslag, mod hvilke den høitagtede Cultusminister har erklæret sig, forkastes, saa vil den høitagtede Cultusminister indstille det foreliggende Lovforslag til Vedtagelse. Jeg nærer paa ingen Maade Tvivl om, at denne Erklæring fra den høitagtede Cultusminister er begrundet i en dyb Overbeviisning hos ham om, at det er nødvendigt at imødekomme en i Folket stærkt fremtrædende Trang til kirkelig Forandring; jeg skal tillige villig indrømme den høitagtede Cultusminister, at hans Forgænger sandelig ikke har jævnet Stierne for ham, men jeg kan ikke tilegne mig den Overbeviisning, at det ikke endnu lader sig gjøre, at faae en Kirkeforfatning tilveiebragt, naar man kun med Kraft, Bestemthed og Fasthed træder op imod de forskjellige yderligtgaaende Retninger. Jeg har derhos tillige en anden Indvending at gjøre mod dette Forslag. Det kan ikke nægtes, at naar det bliver vedtaget, saa faaer Lovens Charakter af en Keilighedslov, men Keilighedslove skal man sandelig ikke give, allermindst i kirkelige Anliggender, og allermindst naar Kirken ikke selv er hørt derom. Naar jeg saaledes flere Gange har fremhævet, at jeg ikke kan